

SOSYAL MEDYADA ÇOCUK İSTİSMARINA HAYIR!

İstismar, cinsel anlamda kötüye kullanımla birlikte başka anlamları da kapsayan geniş bir kavramdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 1999 yılında, istismar ve çocuğa kötü davranışı, “Çocuğun sorumluluk, güven ve yetenek ile ilgili genel durumunda, çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine ve değerlerine zarar verebilen, fiziksel ve/veya duygusal kötü davranışı, cinsel istismarı, ihmali, her türlü ticari çıkar için çocuğun kullanılmasını içeren davranışlar” şeklinde tanımlamıştır.

Bu tanıma göre, çocuğun olay ya da durumu istismar ve şiddet olarak algılanmaması veya yetişkinlerin istismar olarak kabul etmemesi yapılan davranışı istismar kapsamından çıkarmaz. Çocuk istismarı olarak tanımlanan bu davranışların, mutlaka çocuk tarafından algılanması veya yetişkin tarafından bilinçli olarak yapılması şart değildir.

Günümüzde iletişim ve sosyalleşme aracı olarak kabul edilip kullanılan sosyal medya hesapları, zamanla sınırlarını ve amacını aşan bir şekle dönüşmüştür. Kişinin kendi kimlik algısını bu hesaplarda oluşturması, zamanını sanal ortamda tüketmesi gibi kişisel problemlerin yanında, bizim asıl üzerinde durmak istediğimiz sorun, sosyal medyada çocukların fotoğraf ve videolarının paylaşılması üzerinedir.

Başta instagram olmak üzere birçok sosyal paylaşım sitelerinde, anne-babalar, öğretmenler, blogger anneler ve okullar, çocukların fotoğraf ve videolarını paylaşmaktadır. Sosyal medyada bu tür paylaşımlar genellikle iki şekilde görülmektedir. Bunlardan ilki, anne babaların kendi hesaplarında çocuklarının resimlerini paylaşmalarıdır. Aileler, “Benim hesabımda yabancı yok, güzel anıları sevdiğilerimle paylaşıyorum.” şeklinde ifadeler kullanarak bu davranışlarında bir sakınca görmemektedirler. Unutulmaması gereken nokta, çocuk istismarı vakalarında zarar, her zaman uzaktakinden gelmez. Yakın çevreden gelen istismar vakalarına sıklıkla rastlanmaktadır. Bu bilgi korku ve kaygıyı artırmak için değil, gerekli tedbirlerin alınması amacıyla hatırlatılmıştır. Anne babaların bu konuda daha özenli olması gerekmektedir.

İkinci paylaşım şekli ise, çocuklar adına bakıldığında daha da üzücüdür. Popüler kimlik edinme, tanınma ve bilinme, bu bilinirlik üzerinden ürün satma amacıyla sosyal medya hesaplarında düzenli olarak çocukların fotoğraf ve videolarını paylaşmak şeklindedir.

İçinde çocuğun olduğu paylaşımların daha çok beğeni ve takip alması, bu tarz paylaşımların ve bu şekilde kullanılan hesapların sayısını artırmıştır. Zamanla oluşan popüler kimlik, çocuk üzerinden paylaşımların ticari bir sektöre dönüşmesine yol açmıştır. Çocuk masumiyeti ile sunulan ürün, daha çok alıcı bulmaktadır. Bu, reklam sektörünün de en sık kullandığı yöntemdir.

Instagram anne-babaları, anne-baba blog sayfaları ve diğer sosyal paylaşım sitelerinde popüler kimlik oluşturmaya çalışan kişiler, çocuklarının fotoğraf ve videolarını neredeyse her gün düzenli olarak paylaşmaktadır. İlk bakışta masum gibi görünen bu durum özellikle çocuk açısından oldukça sakıncalıdır. Aynı zamanda çizilen profilin doğallığını yitirmiş bir mükemmellikte sunulması takipçilerini yetersizlik duygusuna sürükleyebilmektedir. Bu hesapları takip eden birçok anne kendi çocuğuyla arasındaki özel ve biricik olan ilişkisini takip ettiği anne üzerinden sorgulamakta ve değerlendirmektedir. Gerçeklik dışı bir olumlulukta sunulan bu paylaşımlar, takipçilerine suçluluk ve yetersizlik duyguları hissettirebilmektedir.

Özel hayatın ve mahremiyetin korunmaması, ev halinin ve çocukların en özel anlarının binlerce kişinin nazarlarına sunularak paylaşılması, kişisel hak ve hürriyete aykırıdır. Bu konuda herhangi bir fikir sunamayacak kadar küçük olan çocukların bunu anlayıp fark etmeleri belki yıllar sürecektir. İleride belki de hiç tercih etmeyecekleri birçok görselin internet ortamında ulaşılabilir olmasından rahatsızlık duyacaklardır. Çünkü insan değişir, dönüşür, yaşadıklarının ya da eski görüntülerinin tekrar tekrar karşısına çıkmasını istemeyebilir. Bu onun en temel kişisel hakkıdır.

Sosyal medya hesaplarında düzenli olarak çocukların fotoğraf ve videolarını paylaşmak, bunun üzerinden popüler, satılabilir bir kimlik ve marka oluşturmaya çalışmak, maalesef ki yetişkinin bu arzuları adına çocuğun kullanılması yani istismar edilmesi demektir. Kendi çocuklarının resimlerini farklı an ve saatlerde, farklı hallerde paylaşarak bunun üzerinden sosyal medyada '**satışı yapılabilir bir kimlik oluşturmaya çalışmak**' çocuk masumiyetini zedelemektedir. Hatta bunu çocuk alanında çalışan profesyonellerin yapması daha da üzüntü vericidir.

Sosyal medyada çocuk hakkında yapılan paylaşımın doğru olup olmadığını tespit edebilmek için kendimize şu soruyu sormalıyız; Çocuğumun içinde bulunduğu bu paylaşım kimin ihtiyacı; Çocuğun ihtiyacı mı, yoksa benim ihtiyacım mı? Bu soruya verilecek samimi bir cevap, bu tutumu sorgulamaya yetecektir.

Toplum olarak bu konuda daha bilinçli olmaya, bilinçli tepkiler vermeye yönelik farkındalık oluşturmaya ihtiyacımız var. **Bu tür paylaşımları onaylamak, alkışlamak ve modellemek yerine, çocuklara yönelik yapılan bu sosyal medya istismarına, gerekli ve doğru tepki verilmelidir.**

Pedagoji Derneđi
"Dünyamızda çocuk var!"